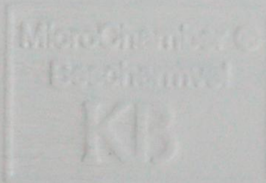

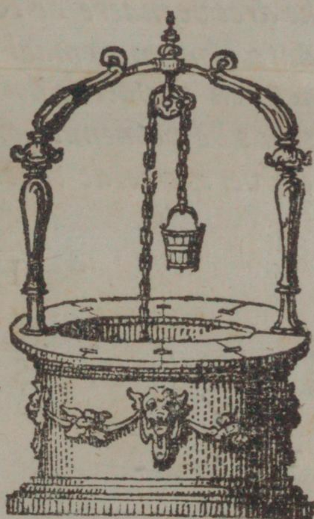

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 140

KB

J. V. VONDELS
HIPPOLYTUS
OF
Rampzalige kuiſcheit.
TREURSPEL.

ELCK ZYN BEURT.

t'AMSTERDAM,
By de Weduwe van ABRAHAM de WEES, op den Middeldam. MDCLVIII

INHOUDT.

De stiefmoeder Fedra poogt vergeefs te bekooren den kuischen Hippolytus, zoon van Theseus en d'Amazoon Antiope; Terwijl hy, geduurende zijn vaders hellevaert, het hooghtijt der maeght en jaghtgoddinne Diane viert. d'Onkuische vrou afgeslagen, veinst voor Theseus, haeren wederkeerenden man, verkrachtinge van den stiefzoon geleden te hebben. Theseus, lichtgeloovig en verbittert, spilt ten bederve zijns kints, dat ten geilen huize uitgevloden was, de derde en leste bede hem van den Zeegodt toegestaen. Neptuin bekrachtight zijnen wensch door eenen gruwelijk opborrelenden zeestier, waer door des vlughtenden paerden aen't hollen raeckende, de wagen gebroken, de wagenaer uitgeschockt, en verwart in den teugel, door steenen en dorenstruicken gerukt en aen flarden gescheurt wort: welke droeve maere de Koningin zo treft in haer beschuldight geweten, datze haren gemael de waerheit der zaecke ontdekt, en zich zelve met den zwaerde doorsteekt. De vader, het ongeval zijns onnozelen zoons beweenende, en zijne reukelooze gramschap verfoeiende, legt de verzamelde ledematen, best hy kan, op haere stede.

Het tooneel is t'Athene.

De Treurspelers zijn.

HIPPOLYTUS.
FEDRA.
VOESTER.
REY.
THESEUS.
BODE.

J. v. VONDELS
HIPPOLYTUS
OF
Rampzalige kuischeit.

HET EERSTE BEDRYF.

Hippolytus.

OP, wuste jaegers, gaet bezet
Het naere woudt met hont en net,
En d'Attikaense bergen. voort
Ter vlught doorsnuffelt yder oort
Van Parnes rotsen, en de streeck
Bevochtight van de waterbeeck,
Die schichtigh door de daelen glijt
Van Thria. gaet, beklimt d'altijt
Bevroze heuvels, kout en grijs
Van Scytisch wintersneeu en ys:
En gy streeft herwaert regelrecht,
Daer scheutige els het bos bevlecht,
Daer levenweckerlieflijk speelt
Van 't westen, en de beemden streelt
Met dau en lucht van zijnen mont,
Die lentekruiden lockt uit klont;
En daer Ilissus zacht en loom
De kaikens; daer de traege stroom
Meander vlacke landen laest,
En schaers het zant des oevers schaest:

En gy, daer Marathon de ſtadt
Het boſch ontſluit, langs 't effen padt;
Daer met zijn jongen 't ongediert
Verzelſchapt, 's nachts om voeder tiert:
Gy, daer, in 't laeuwe zuider deel,
Acharnas, ſtreng in krijghskrackeel,
Geen koude voelt. een anders voet
Betre Hymet, zoo honighzoet;
Een anders kleene Afidnen: weêr
Een verſcher hoop naer 't boghtigh meer,
Daer Sunion den oever druckt.
Filipis roeptze, die verruckt
Naer 't jaegen jancken, d'eer van 't woudt.
Hier ſchuilt het boſchzwijn, fel en ſtout,
Die ſchrick, door boſchmoort zoo berucht,
Waer voor de huiſman vliet en vlught.
Laet ghy de ſtille koppels los:
Maer houdt aen bant den jaghtmolos:
Dat dees Kretenzer, fel ten ſtrijt,
Den hals met zijnen halsbant ſlijt',
En 't ſterke leizeel ſpanne en reck'.
Men hou Spartaenen by den neck
In dwang met eenen vaſter knoop.
Zie toe, gewiſlijck 't is een hoop
Op 't wilt gebeten, ſtout en trots.
De tijt genaeckt dat holle rots
En ſteenklip galme ſtijf en ſtraf,
En tegenbaſſe op 't luid gebaf.
Wel aen, dat d'uitgelaten toght
Al ſnuffelende nu de locht
Inſnuive, en met geſloten beck
Doorſnuffle 't hol en naer vertreck;
Terwijl het ſchemerlicht genaeckt,
De dau op 't lant, van 't wilt geraeckt,

Het ſpoor verraet: dat andren vaſt
Zich ſpoeden met den zwaeren laſt
Der wijde netten op den hals:
Een ander draegh 't langworpt en valſch
Getuigh der ſtricken me ter jaght.
Het looze net, met roode ſchacht
Gemaelt, beſluite 't wufte wilt,
Welx hart van ydle vreeze trilt.
Dril gy een' ſchicht, ten ſcheut gereet.
Grijp gy den eicken zwijnſpriet, breet
Van yzer, met twee handen aen:
En gy beſpieder, zult beſtaen
Het ſnelle dier te jagen met
Geroep in 't uitgeſpannen net:
Gy overwinner, ſny den buit
Der jaght alree de darmen uit,
En 't ingewant met 't kromme mes.
O boſchheldin, ô jaghtgodes!
Wiens wouden en ſpeloncken vry
Van ſtaetzucht zijn en heerſchappy,
Weeſt uwen megezel omtrent.
Der ſchichten punt en dreigement
Staet naer uw dier, waer dat het ſpringkt,
Dat kil Araxes water drinckt,
Dat in den ſtaenden Iſter ſpeelt.
Uw rechte hant ſtaeg onverveelt
Getuliſche leeuwin met ſmert
Vervolge: uw vuiſt treft 't Kandiſch hart.
Nu ſchietge daſſen, ſnel en ſchuw.
Gevlackte tigers geven u
Hun borſt ten beſte. d' elant, vlugh
En hairigh, laet u zijnen rugh;
Zoow oudtos, breet van hoornen, doet.
Wat in woeſtijne wort gevoedt;

Het zy de Garamas, gewent
Tot armoe, dat vervolght en kent;
Of d'Arabier, in 't balſſem woudt:
Het zy dan dat het zich onthoudt
In Pyreneeſche bergen, of
Gedoken in Hyrkaniſch lof;
Of wort geſpeurt in 't ledigh velt
Der Ruſſen, wuft ter reis geſtelt?
Zy vreezen, ô Diaen uw boogh.
Godin, verhoor ons van om hoogh:
Zoo oit uw maght en godheit is
Geviert in boſch en wildernis,
Met roof, van 's weimans danckbre ziel,
En 't net oit dier gevangen hiel;
Geen voet de ſtricken brack uit angſt;
De wagen ſteende van de vangſt.
Dan drupt van bloet der honden ſnuit:
Al d'ackerſchaer, met bly geluit
En zege en zangen, hutwaert keert.
Godin, begunſtigh wat u eert.
De looze winthont geeſtme 't woort,
En roeptme boſchwaert rechtevoort:
Ick ſla het padt op onvermoeit,
Dat alderkortſt de reize ſpoeit.

Fedra. Voeſter.

O Krete, Koningin der wilde woeſte zee,
Wiens ſchepen, zonder tal, afſteecken van uw ree
Naer alle kuſten, waer uw vlugge kielen ſpouwen
De kloofbre vloên, tot aen d'Aſſyriſche landouwen:
Och, waerom perſtge my, in gyzeling gebrogt,
En in een haetigh hof, aen 's vyants echt verknocht,
In traenen en elend mijn jaren dus te ſlijten?
Mijn zwervende gemael, afwezigh van mijn krijten,

Mijn

Mijn Theſeus houdtme trou, gelijck hy is gewent.
De helt gaet heene, door het duiſter zonder endt,
Ten jammerpoel', waeruit geen weêrkeert van beneden.
Hy volght, als een ſoldaet, des ſtouten minnaers treden,
En vaert, als megezel der dolle minne, voort,
Op dat hy d'Echtgenoot van Pluto, door de poort
Der onderaerdſche ſtadt, ten zetel uitgetogen,
Hier ſleipe in onzen dagh: geen ſchaemt heeft hem bewogen,
Noch vrees, tot afſtant van dit goddeloos beſluit.
De vader van den zoon Hippolytus is uit
Op vrouweſchennis, en verbode ſnoeperyen,
In't diepſt van Acheron: maer och een grooter lyen
Bezwaert mijn druckigh hart. geen ſlaep, hoe diep en vaſt,
Geen ſtille nachtruſt my van zorge en angſt ontlaſt.
Mijn quelling wort gequeeckt, en groeit, en brant, geſcholen
Inwendigh, als de damp, die welt uit Etnaes holen.
Minervaes ſchietſpoel ruſt. de naelt en dunne ſpil
My door de vingers druipt, oock tegens mijnen wil.
Het luſtme niet met reuck de kercken te ſtoffeeren,
Noch die met vieren en beloofde gaeven t'eeren:
Noch tuſſchen d'outers met de Griekſche joffreſchaer
De torts te zwaeien, afgerecht op 't feeſtgebaer
Des ſtillen offers; noch met zuivere gebeden,
Godvruchtigh naer lants wijze en kerckelijcke zeden,
Te naecken de Godin, een wettige vooghdes
Des lants, haer toegewijt. 't vermaecktme, als jageres,
Het opgejaeghde wild met rennen naer te ylen,
En met een zachte vuiſt te ſchieten ſtijve pijlen.
Waer ſtreeftge, mijn gemoedt? wat voor boſſchaedjeluſt
Bevangt u, zinnelooze? u is toch wel bewuſt
't Beſchoren gruwelſtuck der moeder, al t'elendigh.
Wat boſſchengeilheit baert, dat heught uw min te ſchendigh.
Ick ben, ô moeder, met uw miſdaet noch belaên.
Gy hebt, door eveldaet vervoert, te ſtout beſtaen

Den

Den fellen leitsman van het gruwzaem vee te vryen;
Een' overspeelder, die, te nors om 't juck te lyen,
Geleide een kudde, die noch noit zich temmen liet:
Maer dees had noch een treck tot koejen, of tot yet.
Wat Godt of wat Dedael zal lesschen deze voncken?
Al keerde het vernuft, dat tuck had ingedroncken
d'Atheensche wetenschap, en 't leelijk ondier in
Den doolhof sloot, zoo kan 't geen hulp aen onze min
Beloven; aengezien dat Venus toorne, ontsteecken
Op d'afkomst van de zon, aen d'onzen poogt te wreecken
Den schimp van 't net, dat haer en Mars ving onverwacht.
Zy schantvleckt reis aen reis al Cinthius geslacht.
Geen spruit van Minos oit door bloote min verscheide;
Maer staêgh yet gruwelijx het ongeval geleide.
Voester. O Theseus gemaelin, Jupijns doorluchtigh bloet,
Verdrijf die gruwelen toch uit uw kuisch gemoet:
En blusch den brant, noch wil niet luistren met uw' zinnen
Naer zoo vervloeckt een' hoop. wie in 't begin van 't minnen
De Minne wederstreefde, en moedigh tegenhiel,
Bleef veiligh, en verwon: maer elcke laffe ziel,
Die 't zoet gebreck noch voede, en streelde met behagen,
Het opgenomen juck te spade ontzey te draegen:
Noch 't is my onbekent hoe d'opgeblazenheit
Van 't koningklijk geslacht hardneckighlijck zich vleit,
En trots niet luistert naer waerachtige getuigen,
En zelden onder 't recht en billijck zich laet buigen.
Fedra. 't Besla zoo 't wil, 'k getroost my d'uitkomst van mijn lot,
't Zy een gewisse doot, of 's jongelings genot.
Voest. Het eerst 't geen streckt tot boete, is vroom te wederstreven
De boosheit met zijn' wil, en niet op wegh te sneven;
Het ander schaemte, na'et bekennen der misdaet.
Rampzalige, waerheên? wat wiltge met dit quaet,
Meer dan uw' moeder noch, 't berucht geslacht verdrucken?
Want bloetschant grooter is dan stierschant. schellemstucken
Men

Men ſnoode zeden wijt; gedroghten, 't noodigh lot.
Indienge zorgeloos en onbeſchroomt geeft bot
Aen 't ſchendigh ſtuck, dewijl uw man, op reis getogen,
Ons lucht en klaeren dagh niet aenſchout met zijne oogen,
Zoo dooltge jammerlijck: en ſchoon genomen dat
Uw Theſeus ſchuilen bleef in 't diep vergetelnat,
En in den jammerpoel geſloten uit onze oogen;
Waer met uw' vader heen, wiens breede rijx vermogen
Zich uitbreit op de zee, en die, zoo hoogh gemelt,
Wel hondert grote ſteên en volken wetten ſtelt:
Zal dees gedoogen dat dit ſchelmſtuck blijf verborgen?
Gewis doorſnuffelzieck zijn aller oudren zorgen.
Vertrouwenwe evenwel dat ſchalckheit en bedrogh
Dien gruwel helen magh: wat zeght dan hier toe noch
Uw' moeders grootvaêr, die den dingen ſchenckt zijn' ſtraelen?
Wat Jupiter, van wien toch alle goden daelen;
Wiens ſchitterende vuiſt de weerelt davren doet,
Als hy den blixem zwaeit, geſmeet in Ætnaes gloet?
Gelooftge dat men 't al bedeckt en ſtil kan houwen
Voor uw' voorvadren, die alziende dit aenſchouwen?
En of der godheên gunſt u al zy toegedaen,
En byſlaeps ſchantvleck hele, en 't ſtuck blijve onverraên
Van waere trouwe; 't welck noch noit den godvergeten
Gebeurde; wat 's de ſchrick van 't welbewuſt geweten,
De tegenwoordigheit der ſtraffe, en een gemoedt
Dat voor zich zellef vreeſt, en nimmer zich voldoet?
Bleef ſchelmſtuck ſtrafvry oit, het braght noit ruſt aen 't leven.
Demp 't heiloos vier, een ſtuck van ongrieck noit bedreven,
En noit van wuften Geet, of Scyth, alom verſtroit,
Noch d'ongaſtvrye bergh van Taurus hoorde 't oit.
Verjaegh d'afgrijſlijckheit ras uit uw zuiver harte:
En ſpiegelende uw zelve aen uwe moeders ſmarte,
Zijt ang, en wacht u wel voor nieuwen byſlaeps hoon.
Hoe reedge toe, om 't bed van vader en van zoon

Te mengen, en een vrucht, die niet is t'onderkennen,
Te godloos in uw buick t'ontfangen? vaer in schennen
En schanden immer voort, en door uw gruwelvuur
Keer om en wederom den staet van vrou Natuur.
Waerom ontbreeck'ter nu 't wanschepsel uwer moeder?
Waerom of ledigh leght de doolhof van uw' broeder?
Zal dan zoo menighmael de weerelt waegen, door
Gedroght en wonderspook; Natuure wijcken voor
Haer wetten, t'elckemael een Kreetsche vrou zal minnen?

Fedra. O Voester, gy spreeckt recht, ick ken 't, maer dolle zinnen
My perssen om het slimst te vollegen van al.
Het reuckeloos gemoedt met opzet gaet ten val,
En deinst, en staet vergeefs naer raet, tot heil der ziele.
Zoo slooft de zeeman oock gansch ydel, die zijn kiele,
Met koopmanschap bevracht, wil duwen tegens stroom:
't Geweldigh zeeschuim bruischt, vermeestert vlot en boom.
Al wat de reên vereischt, verwint de razerye.
Een maghtigh Godt bezit des harten heerschappye.
Dees snelle vlieger nam den heelen aerdtboôm in,
En braet zelf Jupiter met onbetembre Min.
Gradivus d'oorloghsgodt gevoelt de minnevieren.
's Driekanten blixems smit gevoeltze, die doet zwieren
En wellen vlam en roock uit Etnaes berghspelonck
En schoorsteen, is verhit door 's minnefackels vonck.
Een kint, veel wisser noch als uitgeschote rieten,
Treft Godt Appollo zelf, den meester in het schieten,
En ommevliegend maeckt het aerde en lucht te bang.

Voester. De geilheit, schandelijck der boosheit gunstigh, lang
Voor dezen, heeft de Min tot eenen God verheven,
En gaf de razery, om zich meer bots te geven,
Den naem van eenen Godt: quanzuis of Venus zoon
Door alle landen wort gestiert uit haeren troon,
Door lucht en hemel vlieght, en schiet verweende schichten;
Met zijne tangre hant; een dwergh de goôn doet zwichten.

Het zinneloos gemoedt gaf plaets met lúttel ſlots
Deze ydelheên, en heeft verziert den boogh des gods,
En Venus godheit. wie, door voorſpoet uitgelaten,
In weelde zwemt, en queeckt zijn luſten boven maeten,
De geilheit die bekruipt; een gruwelgezellin
Des opperſten gelux. zulk een heeft luſt noch zin
Tot dagelijxen koſt, of ſlechten dranck en ſpijze,
Of wooning, die ſlechts dient tot nooddruft, naer lantswijze.
Maer waerom of dees ſmet, uitpickende 't gemack
Van hooge huizen, gaet voorby het laege dack?
Waerom vlijt kuiſche Min zich by de kleenen onder?
Wat maeckt 't gemeene volck in luſten veel gezonder?
Waerom is kleen bezit vernoeght, en ingetoomt?
De rijckenwed erom en machtigen, hoe koomt
Dat zy naer dingen ſtaen die allerminſt betaemen?
Wie al te veel vermagh, wil fier het altezaemen
Vermogen, 't geen hy zal vermogen t'geener tijdt.
Zie toe wat zulcke een paſt, wiens zetel is gewijdt.
Ontzie en vrees den ſtaf uws mans alreede aen 't keeren.

Fedra. Ick voel het groote rijck der Min mijn hart verheeren.
Ick vrees geen wederkomſt, noit zag hy 's hemels lamp,
Die eens gedompelt daelde in onderaerdſchen damp,
En 't hof, 't welck eeuwigh zwijght in droeve duiſterheden.

Voeſter. Geloof dat niet, of ſchoon de helhont daer beneden
't Verdoemde poortklincket wel wacker gade ſlaet,
En 't rijck van Pluto ſluit; uw man nochtans weet raet
Om dat ontzeide padt te vinden naer dit leven.

Fedra. Zijn goetheit zal 't miſſchien ons minnend hart vergeven.

Voeſter. Hy viel oock ſtreng genoeg zijn kuiſche bedgenoot:
d'Ongriekſche Antiope bezuurde 't met de doot.
Maer neem de toorne uws mans door reden wiert bewogen;
Hoe 't ongezeghlijck hart van dezen dan gebogen,
Die altijt haetigh vliet al 't vrouwelijcke zaet,
En wijdt ſtijfzinnigh zich den ongetrouden ſtaet,

En, ſchuw van huwen, aert naer d'Amazoonſche vrouwen?
Fedra. Het luſtme rechtevoort, door opene landouwen,
Door boſch en bergen, hem te volgen met gedult,
Die ergens hangt op een' beſneeuden heuvelbult,
En met gezwinde zool betreet de ſcherpe klippen.
Voeſter. Stant zal hy houden, ja? en bieden u zijn' lippen
En aenſchijn tot gevley? en leggen kuiſche zeên
Om geile luſten af? en die in 't algemeen
De vrouwen haet, om u dien haet zal laeten vaeren?
Fedra. Hoe, zou door ons gebeên de jongman niet bedaeren?
Voeſter. Te fors is hy. *Fe.* dat Min de forſſe maeckt gedwee
Leert ons d'ervaerenheit. *Voe.* deur zal hy gaen. *Fe.* ick me,
En zal hem volgen zelfs door zee en diepe vloeden.
Voe. Denk om uw' vader toch. *Fe.* En ook om moeders woeden.
Voe. Wat ſlag en ſchuwt hy niet? *Fe.* voor boel te gaen, wat ſchaed't?
Voeſter. Uw man is voor de deur. *Fe.* een overſpeelders maet.
Voeſter. Uw vader wort verwacht. *Fe.* De vader van mijn zuſter,
Te goet om gram te zijn. *Voe* Nu zet uw hart geruſter,
En red u zelve toch. ootmoedigh bid ik, ach,
By 't grijze en witte hair van mijnen ouden dagh,
By dezen boezem, mat van zorge en mededoogen,
By deze borſten, die gy hebt van jongs gezogen.
z'Is half genezen, die ſlechts wil, en dit beſluit.
Fedra. Noch trock mijn edel hart zoo gantſch de ſchaemt niet uit.
O voeſter, zijnwe u dan gehoorzaem, beſt wy konnen,
En d'onbetembre Min werde eenmael overwonnen.
'k Gedoogh niet dat mijn naem en faem van ſchantvleck weet.
Dees rede alleen heeft kracht: dit's de uitkomſt van ons leet:
Mijn man gevolght: de doot zal 't voor den gruwel winnen.
Voeſter. Betem d'oploopenheit der breidelooze zinnen,
Mijn voeſterkint: bedwing uw' gramſchap: want ick ſchat
U hierom levens waert, het geen gy waende dat
Een neêrſlagh waerdigh was. *Fe.* Mijn doot is al beſloten,
Men raetſlaeght op wat wijs. ick zalme 't hart afſtooten,

Of

Of enden aen een' ſtrop mijn leven tot mijn heil:
Of zal, geſchoten uit den burgh van Pallas, ſteil
Neêrſtorten: 'k zweer 't dees hant gewapent met vermogen
Tot kuiſcheits wraecke. *Voe.* Zal mijn ouderdom gedoogen
Dat door een ſnelle doot gy omkomt, en vergaet?
Stil deze oploopenheit der minne, en hoor naer raet.
Fedra. Geen rede keeren kan dat wy dit leven derven.
Wie 't ſterven paſt, en eens beſloten heeft te ſterven,
Wort niet zoo lichtelijck van 's levens luſt bekoort.
Voeſter. Mevrouw, die nu alleen met trooſt noch onderſchoort
Mijne afgeleefde leên, indien'er dan, ô ſmarte,
Zoo dartle een razery leght op uw druckigh harte;
Verſma de faem, die nau der waerheit gunſt toezeit,
En ſnooden meer bezint, min deught en eerbaerheit.
Laet ons dat ſtraf en ongezeghlijck hart beproeven.
Ick neem het aen des mans ſtreng opzet te verſchroeven,
En ga zoo regelrecht naer dezen barſſen knecht.

REY.

GOdin, uit 't woeſte ſchuim geboren,
O tweelingſchuttren moeder, met
Wat zekerheit ſchiet toch zoo net
Dat dartel blinckend wicht, vol toren?
De razery 't gebeent doorkruipt:
Een' kleene wond maeckt groot bezwaeren:
Geheimvier 't bloet verteert in d'aêren,
En 't merg uit been en ſchinckel zuipt.
Dat kint zich nimmer geeft tot ruſte,
Alſins het vlugh zijn' pijlen ſpreit.
Het kent hem al wat ooſtwaert leit,
Oock 's laeten avonts ſchemerkuſte;
En d'oort, gebraden van den Kreeſt,
En die gedooght in noortſche paelen
De huismans, die'er altijt dwaelen,

Daer 't Beerelicht van koude beest:
Elck van zijn hette weet te spreecken.
't Verweckt den brant der forsse jeught:
In d'ouden kan 't de kracht en deught
Des uitgedoofden gloets herqueecken.
Het treft der joffren boezem wreet
Met onbekende vlamme en straelen,
En dwingt de goden neêr te daelen,
Met sterfelijck gestalt bekleet.
Apollo zelf, in Grieksche weien,
Ging koningklijcke kudden hoên,
En citerloos den os in 't groen
Met zijne oneffe rieten vleien.
Hoe dick trock hy zijn minder aen,
Die vooght is over lucht en zwercken!
Flus vogel rept hy witte vlercken,
Zangzoeter dan een veege zwaen:
Nu dartel stier, die nors ter zijen
Zijn horens went, en doncker ziet,
En kan, daer hy zijn' roof bespiet,
Den rugh ten maegdenspele vlijen:
En bootst, daer hy in 't zeeschuim zwemt,
Den taejen riem na met zijn klouwen;
Ang veerman, om zijn' roof te houwen,
Met borst in stroom de baeren temt.
De nachtgodin door minnevieren
Oock blaeckte, en liet den duistren nacht,
En gaf haer' broeder volle maght
Den zilvren wagen te bestieren:
Die dreef haer duistre paerden voort,
En leerde korter ommezweien:
De lange nacht wist van geen scheien:
De dagh rees traegh uit d'oosterpoort:
Door zwaerder vracht zoo beefden d'assen.

Alcides legt zijn' koker neêr,
En leeushuit, gaende zacht en teêr
Smaragden om de vingers passen.
Zijn hairlock, ruw en wetteloos,
Zich vlechten liet, om niet te doolen.
Hy tradt geschoeit op purpre zoolen,
En was gelaerst met gulde broos.
Zijn hant, noch flus op 't knodse draegen
Geleert, nu met de spil gezwint
De fijne webbedraeden spint.
De Lydiaen kan dit gewaegen,
En Perses zagh dit lichaem zelf
Gestroopt van leeusrugh: purpre draeden
Zijn schouders dekten, eer beladen
Met 't zwaer gewight van 't hemelwelf.
Gelooft dat dees vervloeckte straelen
Al wie getroffen wort bezuurt;
Waer 't pekelschuim de stranden schuurt,
Waer door de lucht de starren dwaelen:
Dees rijcken 't ongenadig wicht
Bezit: het doet de blaeuwe schaeren
Van Nereus zijn geschut ervaeren.
Geen meeren het van brant verlicht.
Hy blaeckt ze die met vleugels roejen.
De stier, wanneer hem Venus noopt,
Ontzinnigh naer den oorlogh loopt,
En kampt voor d'aengevochte koejen.
't Angstvalligh hert, voor d'eer beducht
Van zijne weêrga, wil zich wreecken,
En van verbolgenheit een teken
Met krijten geeft, en slaet de lucht.
Voor zijn gevleckten tigers luimen
De Moor dan beeft, van lit tot lit:
Dan wet zijn wondende gebit.

De

De zwijnskop, en begint te schuimen.
De Libyaensche leeu, zoo haest
De Min zich rept, zijn staert laet krullen,
En schud zijn maen: dan steent van 't brullen
Al 't woudt; het zeegedierte raest:
Dan razen Lukaes minnende ossen.
Natuur maeckt alles onderdaen.
Wen 't Min gebiet moet haet vergaen:
Geen felheit is de Min ontwossen.
Dees gloet veroude gramschap blust.
Wat zal ick meer van liefde zingen?
Dees zorgh het stiefmoêrs hart kan dwingen:
Gy ziet hoe Fedra blaeckt van lust.

Wat tijdinge am? wel aen, zegh hoe de zaecken staen.

HET TWEEDE BEDRYF.

Voester. Fedra.

HIer is geen hoop altoos van deze pijn te sussen;
Geen hoop van immermeer den fellen brant te blussen.
Inwendig braet het hart, en schoon dees dolheit, dicht
Besloten, wort bedeckt, noch melt haer 't aengezicht.
Het vier uit d'oogen springt, en d'ingevalle kaecken
Zijn schuw van 's levens licht, en niets en kan vermaecken
Haer twijfelmoedigheit. het wispeltuurigh zeer
De leên worpt hier en daer. nu sterftze, en zijght ter neêr:
De beenen struickelen: haer hals, verslapt door treuren,
Hangt overzijts, dies zy haer hooft nau op kan beuren.
Nu geeftze zich te rust: maer 't bed geen' slaep gehengt;
Terwijl zy al den nacht met klaegen overbrengt.
Dan roeptze om op te staen: dan roeptze: vlyme neder:
Dan is 't: onthul mijn hair: dan: toy mijn' tuiten weder:
En by zich zelve staegh vol ongestadigheit,
Verkeertze van gelaet. alree heeftze afgeleit.

De

De zorgh voor ſpijs en dranck, en voor gezonde dagen,
En zwacker konnen haer de voeten naulijx draegen.
Het lichaem d'eerſte vaegh van groey en bloeien derſt.
Geen purpre bloozentheit dat blinckende aenſchijn verſt.
De zorgh verteert het vleeſch: men zietze al bevend treden,
En 't zuiver lichaem derſt zijn' teere ſchoonigheden:
En d'ooghſtrael, die een' zwier van Febus fackel had,
Blinckt nu niet vaderlijck, noch godlijck. traenennat
Langs 't aenſchijn biggelt: dau en druppels ſtadigh hangen,
Bevochtigen bedruckt haer bleecke en dootſe wangen:
Aleens als Taurus ſneeu, de bergen doorgeſtroit,
Tot laeuwen regen ſmilt, en drupt wanneer het doit.
Maer zie, daer ſtoot het hof zijn hooge venſters open.
In 't gulden ſtoelbed zy kranckhoofdigh, mat van hopen,
Leunt achter over, en ontzeght gewoone draght
Van kleedren aen te doen. *Fe.* Wegh wegh met deze pracht
Van gout en purperverf. het Tyriſch root ſcharlaken
Zy verr'. de Seres met geen' boomwol ons vermaecken,
Of draên geſponnen in dien verr' gelegen oort.
Een riem den ſchoot opſchort', jaghtvaerdigh als 't behoort.
De neck zy onbelaên met halscieraet eń keten.
Geen ſteen, zoo wit als ſneeu, een' zeegiſte, opgeſmeten
Aen 't Indiaenſche ſtrant, van 't oor druppe, en de pruick
Geſpreit naer nardus noch Aſſyerſchen balſem ruick'.
Dat reuckeloozelijk mijn hair en vlechten zwaeien,
En om den blancken hals en hooge ſchouders waeien,
En volgen jaghtvlugh na de winden in het boſch.
Dat zich de ſlincke hant beledige ten tros;
De rechte een' zwijnſpriet drill', van Theſſaler geſneden.
Zoo plagh de moeder van dien ſtrengen zoon te treden;
Hoedanige, afgedwaelt van Pontus yskil meir,
Zy, draevende op den boôm van Attika, voor 't heir
Der Tanaïten of Meoten aen quam trecken,
Haer lenden met de maen van eenen ſchilt bedecken,

En 't hair in knoop verzaemt liet zwaejen ongesnoert;
Zoo word' ick wilt en wuft nu boschwaert ingevoert.
Voester. O Koningin, hou op, hou op van uwe klaghten:
Geen rouw is maghtigh deze elenden te verzachten.
Hoe endeloos is 't vier, dat uwen boezem knaeght!
Ay paey de wilde maght van ons godinnemaeght.
Bosschaedje koningin Diane, die alleene
Geberghte en woudt bewoont, en buiten welcke geene
In berregheenzaemheit zal worden aengebeên,
Och, keer ten beste toch d'aenstaende zwaerigheên:
O groote Jaghtgodin van bosschen, wouden, daelen,
O helder hemellicht, en nachtglans, die met straelen
En fackelvlam by beurte uw weerelt blincken doet,
Dryaenzicht, Hekate, met gunst en met gemoedt
Hier tegenwoordigh zijt, en zegen ons beginnen.
Tem 's guuren Hippolyts onbuighbre en stijve zinnen,
Op dat hy minnen leere, en onderlingen brant
Gedooge, en luistere, en zich voege naer ons hant.
Vermorw zijn fors gemoedt. betem hem, dat die barsse
Tot Venus wetten keer', die weigeraer, die dwarsse.
Streck herwaert uwe kracht. zoo straele uw blinckend licht
Ten oogen uit: zoo moet uw heiligh aengezicht,
Na 'et breecken van de wolck, met zuivre hoornen snellen:
Zoo moet geen toverliet der Thessalen u quellen,
Noch hebb' vermogen om t'ontrucken uw gewoudt
Des donckren hemels toom, u, als vooghdes, vertrout:
Zoo ga geen herder met uwe eere en glori strijcken.
Verschijn op ons gebedt alree uit 's hemels wijcken
Ter bedelofte de Godin haer aenschijn keert,
En 'k zie hem zelf, die 't feest oprecht en pleghtigh eert,
Alleen en onverzelt. wat vreestge hem te spreecken?
Fortuin gunt tijt en plaets: gebruick doortrapte treken.
Wat ziddertge? 't valt hard een schelmstuck aen te gaen,
Op koningins gebodt; maer wie ten dienst wil staen

Den

Den grooten, moet al heel rechtvaerdigheit afleggen,
En 's harten herrebergh alle eerbaerheit ontzeggen.
De schaemt verricht te traegh den koningklijcken last.

Hippolytus. Voester.

O Trouwe voestervrou, vermoeide sloof, die vast (gen,
Een troebel voorhooft toont, en schijnt met druck bevan-
Waerom verpijntge u hier met afgeleefde gangen?
Mijn vader is gewis behouden van gequel.,
Oock Fedre, en 't gaet de vrucht der beide stammen wel.
Voester. Ay staeck die vrees: het rijck uws vaders is voorspoedigh,
En 't stamhuis bloeit, vol heils: maer gy, zijt gy demoedigh,
Door dit luckzaligh lot. mijn hartzorgh is met u
Wel meest begaan; naerdien gy, even wilt en schuw,
U zelven hinder doet, en pijnight 't jonge leven.
Wien 't noodlot dwingt en druckt, dien is het te vergeven:
Maer wie zich willigh plaeght, en overgeeft aen 't leet,-
Verdient te derven 't goet, dat slinx aen hem besteet,
Hy niet ter rechte tijt weet vrolijck te gebruicken.
Denck liever hoe uw jeught en jaeren nu opluicken.
Ay vier uw levens lust, en beur met feestgezwey
De torts op. Bacchus dempe uw zorgen aen den rey.
Gebruick uw jongkheit, die gezwint voorby zal glippen.
Nu zijtge lucht van geest: nu lachen Venus lippen
En mont den jongling toe. volgh danssende haer wet.
Wat leghtge liefdeloos op 't ledigh eenzaem bedt?
Ontspan de droeve jeught, en vier de toomen tevens.
Pluck weelde, en hinder dat de quickse lent des levens
Voorbyvloej'. Godt die heeft der tijden ampten net
Gedeelt, en yeders werck by trappen ingezet,
Door 't gansche leven. vreught past best den jongelingen,
Den ouling staetigheit. wat wiltge u zelven dwingen,
En doôn den rechten aert? wat zaeissel oit zoo vroegh,
Wat vrolijck veltgewas, noch teêr, zich weeldigh droegh,

Dat kon den ackerman tot grooten woecker dyen.
Een' telge, die zich laet besnoeien en besnyen
Van geene plompe hant, groeit bosschen over 't hooft.
Rechtschapen aert en geest zijn' minder bet verdooft
In lof, zoo 't edel hart besnoeit wort noch besneden
In 't groeien. schuw en vreemt van minne tegens reden,
Onkundigh van 't gebruick des levens, woest en wilt,
Gy treurigh uwe jeught en beste dagen spilt.
Hoe, meentge dat dit ampt den mannen zy benomen,
Te draegen last en leet? te temmen en te toomen
Met rennen 't brieschend ros, en oorelogh verwoet
In veltslagh aen te gaen, bespat van brein en bloet?
De groote weereltvooght, zoo snelle dreigementen
Der doot door overlegh gaende in zijn zinnen prenten
Voorzagh zorghvuldighlijk hoe hy gelede schaên
Door nieuwe vruchten best vergoeden moght welaen
Dat Venus (die 't getal herstelt, en vol gaet maecken
Het uitgeput geslacht) de menschelijcke zaecken
Ontwijcke voor een' wijl; de weerelt zal haest vuil
En schimmelmorssigh zijn; de zee een woeste kuil,
En zeil- en vlooteloos: geen vogels zullen zwieren
Door 's hemels ruimte: 't bosch zal missen zijne dieren:
De lucht zal open staen, ten spele van den wint.
O hoe verscheiden slagh van sterreven verslint
En ruckt en pluckt al staêgh de sterfelijcke schaeren,
Hier 't yzer, daer bedrogh, en laegen, ginder baeren.
Maer waentge dat men vry behoort te zijn van ramp:
Zoo vaerenwe evenwel van zelfs naer Plutoos damp.
Indien de dorre jeught voor goet kenn' 't hylickschorten;
Dit alles wat gy ziet zal in zich zelven storten,
En met eene eeuwe gaet zoo groot een schaere door.
Volgh 's levens leitsvrou dan, en geef Natuur gehoor:
Bemin den burgerplicht en zeên, en stadts hanteering.
Hippol. Geen leven vryer is, door zielgebrex ontbeering,
Geen

Geen ſtaet der ouden zeên in hooger achting heeft
Dan die de boſſchen mint, en poort en veſt begeeft.
Geen giergaerts razery hem blaecken komt of tergen,
Die zich onnozel heeft geheilight aen de bergen;
Geen oor des volx, geen graeu, den vromen trouweloos;
Geen ſmet van nijt, geen gunſt, die tijdlijck is en broos.
Hy is geen ſlaef des rijx, noch, ſtaende naer rijxſtaeten,
Volght ydele eer, en ſchat, lichtvaerdigh in 't verlaeten;
En, vry van hoop en vrees, geen vratige afgunſt, zwart
Van troni, bits van tant, hem bijten komt in 't hart.
Hy kent geen ſchelmery, die ſchuilt in volck en ſteden;
Dies elcke ritſeling des onbewuſten leden
Niet trillen doet van ſchrick. zijn tael is ongemaeckt.
Hy, rijck genoegh, geenſins met duizent pijlers haeckt
Te ſtutten hofgewelf zijn eicke balcken blincken
Niet dertel van veel gouts. zijn heilige outers drincken
Tot overloopens niet 't geplengde Raetsheers bloet,
Dat vrygevochten volk en vryheit treuren doet.
Geene oſſen, wit als ſneeu, beſtroit met offerkoren,
Hun hondert halzen niet, ten zoen van 's hemels toren,
Goetwilligh neigen maer onnozel, zonder zucht,
Hy ledige ackers bruickt, en dwaelt in ope lucht.
Hy weet ſlechts van gediert te leggen looze laegen;
En, moede van den laſt des arrebeits te draegen,
Omtrent Iliſſus wit beſneeuden waterkant,
Het lichaem baeckert nu betreet hy 't oeverlant
Langs Alfeus ſnellen ſtroom: nu meet hy dichtbewoſſen
En ruige plaetſen van ſteil ſteigerende boſſen,
Daer Lernaas kille bron, door 's waters zuiverheit,
Doorluchtigh is als glas, en haeren ſtroom verleit.
De vogels ſnatren hier, en zingen watze willen.
Der beuckeboomen blaên en tack en telgen drillen,
Getroffen van den wint. 't vermaeckt hem in dees ſtreeck
Te wandlen langs den kant van eene wuſte beeck,

Of op een groene zode aen 't ſluimeren te raecken;
't Zy dat een rijcke bron het ſnelle nat kom' braecken
Ten adren uit; het zy een zoet geruiſch geſtort
Met vliênden waterloop door nieuwe bloemen mort.
Tot 's hongers boete 't boſch zijne appels af moet leggen.
Aerdbezien, gepluckt op laegh gewoſſe heggen,
Hem ſchaffen lichte ſpijs. het is my ernſt t'ontgaen
De pracht en overdaet, daer 't hof mede is belaên.
De trotſen wijn met angſt uit goude koppen leppen:
Maer met de bloote hant uit bronnen dranck te ſcheppen,
Dat ſmaeckt hem eerſt aen 't hart. geruſter ſlaept de geen,
Die op een bulſter went zijn zorgelooze leên.
Hy, van geen quaet bewuſt, noch bang voor 's rechters zoecken,
Verbergt zijn dievery in winckelen noch hoecken,
Of in een donker hock en huis, daerme' in verdwaelt.
Zijn luſt is lucht en licht. hy leeft onachterhaelt,
En neemt zelfs hemelliên tot tuigen zijner wandeling.
Ick acht duſdanigh was der geenen doen en handeling,
Die, met den Goôn gemengt, eer leefden wel te pas,
In d'eerſte weerelts eeu. geen blinde goutzucht was
By dit volmaeckt geſlaght. geen heilge merckpael deelde,
Als ſcheitſman, d'ackergrens des volx, dat noit krackeelde.
Het lichtgeloovigh vlot noit kloofde woeſte zeen.
Elck kende zijnen ſtroom. geen torens rontom heen,
Geen bollewerk, geen graft ſtadts lendens ommegorden.
Geen helt ſchoot harnas aen, om hantgemeen te worden.
't Gewrongen ſlingerſchut noit poort met ſteenen brack;
Noch d'aerde, aen eigenaer verbonden, 't ongemack
Des arbeits dulde, of zagh ten ploeghjuck oſſen paeren:
Maer d'ackerlanden, die van zellefs vruchtbaer waeren,
Niet vreeſden 't gierigh volck. het willigh groeiend woudt
Schafte appel eickel, tot natuurlijck onderhoudt,
De koele berghſpelonk natuurelijcke huizen.
De ſchelmſe baetzucht en verbolgenheit, aen 't bruizen

Geraeckt,

Geraeckt, met geilheit, die de grimmigheit vervoert,
Flux braken 't vreverbont de weerelt wert beroert.
De ſtaetzucht donderde op met bloedige oorelogen.
De kleinſt wert 's grooten roof. het recht hing aen 't vermogen.
Men vocht eerſt met der vuiſt. de twiſt rees meer en meer.
De ſteen, de ſtock, en block veranderde in geweer.
Geen yzer, dun en ſpits, aen 't lichte been uitmunte.
Men gorde noch op zy geen lemmer, lang van punte.
Het hooft geen' hellem droegh met vederbos bezweit.
De wraeck wert wapenſmit, en Mars, vol ſtrijtbaerheit,
Vont nieuwe kunſten, en ontelbaer ſlagh van ſterven.
't Vergoten wondenbloet ging alle landen verven.
De zee wert root in 't endt de booſheit met gedruis,
Na 't et overtreên der grens, ſloegh voort van huis tot huis.
Geen gruwel en ontbrack 't aen voorbeelt, altijt woeder.
De felle broederhaet vermoorde zijnen broeder.
De rechte hant des zoons den vader broght ter doot.
De man doorſteecken lagh door 't ſtael der bedgenoot.
De moeder in 't verdoen der vruchten was moordadigſt.
Van ſtiefmoer rep ick niet: de dieren zijn genadigſt.
De vrou, beſtuur des quaets, en tuck op ſchelmery,
Bezat der mannen hart, om wiens bloetſchendery
Zoo veel verbrande ſteên oproocken naer de wolcken,
En oorlogh voeren ſtaegh zoo veelerhande volcken,
En zoo veel rijken, van den gront op omgekeert,
De menſchen drucken, die als ſlaeven zijn verheert.
Medea, Jaſons bruit, men durf geene andre noemen,
Alleen ons leert, hoe diep men vrouwen moet verdoemen.
Voeſter Waerom of d'aert van een gedijt tot aller ſmaet?
Hippol 'k Verfoeyze, vloeckze, vlughtze, en laſterze alle quaet:
't Zy rede, 't zy natuur, 't zy dolheit uitgelaeten:
Het zy dan wat het wil; het luſt me haer te haeten.
Gy zult veel eer het vier en water zien gemengt;
Eer zal het wadde, dat door zanden zorgh aenbrengt,

Met

Met schippers kielen in verbont en vrientschap treden;
De wester Thetys zal eer beuren van beneden
Den dagh, daer dus lang ging de scheemeravont schuil;
De wolf veel eer den das zal smeecken met zijn' muil;
Eer ick verwonnen zal de vrouwen zijn gewogen.
Voester. De minnetoom heeft wel hardneckigen gebogen,
En wissen doen van haet. uw moeders rijck aenschou;
Dae 't juck van Cypris druckt zoo menig' forsse vrou,
Waer van gy tuige zijt, gy eene hooghgeboren.
Hippol. Ick heb den eengen troost der moeder lang verloren;
Dies ick met recht voortaen alle andre vrouwen haet.
Voester. Gelijck een harde klip de golven wederstaet,
En, schrap van allesins, afkaetst de moede baeren,
Zoo laet hy al mijn reên en onderwijzing vaeren.
Maer zie hoe Fedra spoeit: zy mart noch staet niet stil.
Waer of haer dolheit en fortuin naer hellen wil?
Het zielloos lichaem valt en zwijmt gezwint ter aerde:
Het aengezicht besterft. sla d'oogen op, mijn waerde
Mijn liefste voesterkint: uw tonge breeck' den bant.
Nu spreek: uw Hippolyt, vertroost u met zijn hant.

Fedra. Hippolytus. Voester.

WIe voert mijn ziel in druck en hooge barning weder?
Hoe zaligh lagh ick van my zelleve ter neder!
Maer waerom vlietge toch 't geschoncken lieve licht
Des levens? mijn gemoedt, nu durf eens, proef, verricht
't Geenge aen de voester had belast, en onbeteutert
Uw rede doe. wie noch saechachtigh vraeght en leutert,
Leert weigren: 't grootste deel des schelmstux is voorheên
Bedreven: al te spa wiltge u met schaemte kleên:
Wy hebben ree gestaen naer schandelijcke stucken.
Indien 't begonnen werck naer wensch my wil gelucken,
Misschien dat Hippolyt (blijft Theseus na veel strijts)
My trouwe, en 't stuck bedecke: en d'uitkomst maekt zomtijts
Een

Een schelmstuck eerlijck. nu welaen dan, laet u hooren.
Ick bid u neigh naer my in 't heimelijck uwe ooren.
Zoo yemant u verzelt, die ga wat aen d'een zy.
Hippol. Zie nu is deze plaets van yders luistren vry.
Fedra. Ja maer de mont verstomt: de spraeck en wil niet glippen.
Een groote kracht die perst het woort tot op de lippen,
Een grooter drijft het weêr naer binnen. goôn ick zweer,
En neem u tot getuigh, hoe noode ick dit begeer.
Hip. Of 't hart niet noemen wil 't geen 't wenschte te bekommen?
Fedra. Geringe zorge spreeckt, geweldige verstommen.
Hippol. Vertrou, ô moeder, my uw zorgh, en spreeck klaer uit.
Fedra. De naem van moeder al te trots en krachtigh luit
In Fedraes ooren. och! aen ons genegentheden
Past nederiger naem; dies my met betre reden
Uw lieve zuster noem, of dienstmaeght, dienstmaeght eer.
Ick zal in dienstbaerheit u kennen voor mijn' heer,
En zoo gy 't my belast, het zalme niet verdrieten
Te gaen door 't dicke sneeu, en, daer de toppen schieten
Van Pindus killen bergh, ten hemel op te treên.
Niets zalme letten, zoo 'k door vyants troepen heen,
Door vier en vlammen, en daer krijghslien klingen stroopen,
Met naeckte borst op snede en punten aen moet loopen.
Ontfang den rijxstaf, dien uw vader my beval:
Ontfangme in uwen dienst, als dienstmaeght. u vooral,
U past het rijcken door rijxwetten te betoomen:
My past het onderdaen uw woorden na te komen.
Te vryen 's vaders troon geen laffe vrouwen veught:
Maer gy, nu in de bloem en 't bloejenst uwer jeught,
Bestier manhaftigh, naer uw vaderlijcke zeden,
De braeve burgery, en my, die met gebeden
U naeck, als uw slavin, bedeck in uwen schoot.
Erbarm u dezer weeu. *Hippol.* Jupijn die keer dien noot,
Dit voorspoock van ons huis. Wy zullen (hoop ick) vader
Behouden noch eerlang aenschouwen allegader.

Fedra. De vorſt en heerſcher van den ſtillen jammervliet
En van 't vaſthoudend rijck den wegh noit baenen liet
Naer d'oppergoden, die mijn Theſeus ging begeven.
Zou Pluto zoo gereet weêr zenden naer dit leven
Den ſchaecker zijner bruit? ô ja, hy zit bereit,
Der minne te geval. *Hip.* Der heemlen billijckheit
Hem haeſt zal levren t'huis geluckigh en voorſpoedigh:
Maer onderwijl dat God ons beedloſt twijfelmoedigh
Houdt tuſſchen hoop en vrees, ick naer mijn' plicht voor al
U vryen, en mijn broêrs godtvruchtigh eeren zal:
Op datge u zelve niet als weduw hoefr te quellen.
'k Zal, u ten trooſt, my gaen in vaders ſtede ſtellen.
Fedra. O minnareſſenhoop, die licht u zelve vleit,
Bedriegelijcke Min, is 't niet genoegh gezeit?
Nu wil ick gaen, en hem met mijn gebeden ſmeecken.
Ontfarm u: luiſter wat de tong van 't hart wil ſpreecken,
En zwijgen. 't luſtme en routme in dezen droeven ſtaet
Te ſpreecken. och, och, och. *Hip.* Wat is dit voor een quaet?
Fedra. Het geen gy naeu gelooft dat ſtiefmoêrs droomen darren.
Hippol. Uw dubbelzinnigheit doet tong en tael verwarren.
Spreeck uit. *Fed.* De minne braet het zinneloos verſtant:
De wreede 't mergh verſlint, en 't vier, in 't ingewant,
In bloet en adren diep gedompelt en gedoken,
Slaet door al d'aders heen; gelijck een vlam, na'et roocken,
Aen hooge balcken ſnel in 't ende vatten vint.
Hippol. Gy woet dan kuiſchelijck om vader, dienge mint?
Fedra. Zoo is 't, ô Hippolijt, ick minne Theſeus kaecken,
Hoedanige men die in zijne jeught zagh blaecken;
Toen eerſt de baert uitbrack, en hy noch jongling zagh
Het Gnoſſiſche gedrogt, dat in den doolhof lagh;
En toen het kromme padt door 't kluwen hem geluckte.
Jupijn, hoe blonck hy toen? een wrong zijn hairen druckte:
Het blont en blozend kleur ten aenſchijn uitſcheen klaer:
Zijne armen, zacht van vel, die waren ruigh van hair:

Het aenſchijn uwer Febe, of liever van den mijnen,
Of lieſſt uw aengezicht. zoo zagh men hem verſchijnen:
Zoo was hy aengenaem by zijne vyandin:
Zoo ſtack hy 't hooft om hoogh. in u blinckt naer mijn' zin
Een ſchoonheit ongetoit al ſchooner uitgelezen,
En 't vaderlijcke krooſt ſtraelt levende uit uw wezen,
Dat evenwel yet ſtrengs van moeders zijde brengt,
En onder 't voegelijck is recht van pas gemengt.
Het Griekenaenzicht heeft iet ſtuurs van 't Scytiſch Noorden.
Waert gy met Theſeus eer gelant aen Kretiſche oorden,
Mijn zuſter lieſſt voor u geſponnen had de draen.
O zuſter, 'k roep u om de zelve zaecken aen;
Gy blinckt dan waerge blinckt, als ſtar in 's hemels troone:
Een bloet twee zuſters blaeckt, u 's vaders, my de zoone.
Ay zie, het ſmeeckend zaet van 't koningklijck geſlacht,
Onnozel, ongerept, en zonder vleck, verwacht.
Al knielende uw gena. 'k verander kuiſche zeden
Om uwent wil alleen: 'k verneerme tot gebeden
Met opzet om uw Min. dees dagh zal van gekarm
Of leven 't ende zijn: der vrijſter u erbarm.

Hippol. O ſtercke hemelvooght, aenhoortge dan zoo goedigh
Zoo koel de booſheen, en aenſchoutze zoo langkmoedigh?
En wanneer zultge, zoo 't nu helder is en licht,
Uitſchieten met uw vuiſt den fellen blixemſchicht?
Dat al de lucht geſchud afſtorte, en zwarte wolcken
En nevels nu den dagh verbergen voor de volcken:
En al de ſtarren, die te rugh geſprongen zijn,
Een' krommen koers gaen, met een' averechtſen ſchijn.
En gy beſtarrent hooft, gy Titan, rijck van vlamme,
Aenſchoutge aenzietge noch de gruwlen van uw' ſtamme?
Uw fackel dompel: vlie in dicke duiſternis.
O Goôn-en menſchen vooght, hoe komt dat ledigh is
Uw ſtercke rechte hant? ſtaet door drieſnijnde ſtraelen
Noch 't aerdrijck niet in gloet? waer toe, waer toe dit draelen?

Op my met donder dreun: ſchiet my: 't geſchoten vier
Verbrande my gezwint. de ſchuldige ſtaet hier:
Ick heb de doot verdient: der ſtiefmoêr ick in 't end e
Behaeght heb. ben ick 't waert dat my een vrouwe ſchende?
Scheen ick u reede ſtof tot zulck een gruwelfeit?
Heeft mijn geſtrengheit dat verdient? ô ydelheit,
O vrouwelijck geſlacht, die overtreft in booſheit!
O die Paſifaë durft tarten in godlooſheit,
Die zwaer ging van 't gedroght: dees heeft zich ſlechs bevleckt
Door ſchennis, en of lang het ſchelmſtuck bleef bedeckt,
Noch baerde ze eene vrucht, die alles broght tot kennis
Door tweegeſtaltigh merck: het twijfelkint de ſchennis
Der moeder melde, toen 't zijn ſtierſch gezicht opſloegh;
Als of het ſprack: dees buick, dees buick was, die u droegh.
O drie en viermael gy geluckigh hebt verworven
Een zaligh lot, die zijt geſneuvelt en geſtorven
Door felle ſtiefmoêrs haet, door laegen en bedrogh.
'k Benijde, ô vader, u, om dat Medea noch
Door gift u wou verdoen: maer dees, wie zou 't gelooven?
De Kolcher ſtiefmoêr verre in gruwlen gaet te boven.

Fedra. Ickzelve ken zeer wel de rampen van ons huis.
Wy ſtaen naer 't geen ons paſt te ſchuwen, rein en kuiſch:
Maer 'k ben my zelve nu niet maghtigh. 'k zal u volgen
Door wilde zee, en rots en vlieten, die verbolgen
Heenbruizen, ſterck van ſtroom; en dol en ongered,
Ick derwaert vliegen zal, waer gy uw treden zet.
O trotſe, ick kniel, en koom uw knien met bidden raecken.

Hip. Verr' van ons lichaem: wech met dit onkuiſch genaecken.
Wat 's dit? zy tijt oock aen 't omhelzen even graegh:
Men ruck' van leêr: dat zy verdiende ſtraffe draegh'.
Ick heb mijn ſlincke hant geſlagen in heur hairen,
En 't onkuiſch hooft gedraeit. Diane, uw boſchaltaeren
Is noit rechtvaerdiger 't geplengde bloet gewijt.

Fedra, Nu maecktge my mijn' wenſch deelachtigh: Hippolyt

Gy

Gy heelt mijn dolheit: dit verworf ick met geen karmen,
Dat 's dat, behoudens eer, ick ſterreve in uwe armen.
Hippol. Vertreck flux, leef, verwerf oock 't minſte niet van my,
En 't aengeroerde zwaert verlaet' mijn kuiſche zy.
Wat Tanais ofme zal van deze ſmetten waſſen?
Of wat Meoot, die zijne ongriekſche waterplaſſen
In Pontus boezem giet? met al den Oceaen
De groote zeegodt niet dit gruwelijck beſtaen
Afſpoelen zoude. ô woudt, ô wildernis, ô dieren!
Voeſter. Hy is op 't ſtuck betrapt, op mijn gemoedt, aen 't tieren:
Wat ſammeltge verſuft? men legge op hem het feit,
En ongedaeght men van godlooze onzuiverheit
Hem zelf betigt': hier moet 't een ſchelmſtuck 't ander kleden.
't Is veiligſt voor die vreeſt en ducht eerſt toe te treden.
Men lijde, of durve, en maeck' door voorbaet zich gewis.
Wat tuigh zal 't weeten, nu de ſchult verborgen is;
Atheenſe burgers, komt, komt knechten, helpt ons trouwelijck,
De ſchaecker Hippolyt, die ſchenner, parſt ons grouwelijck:
Hy pleeght gewelt en kracht, en dreight vaſt met de doot,
En ſchrickt die kuiſche ziel, en houdt den degen bloot.
Ziet ſchielijk gaet hy door, en vliênde zijner ſtraeten,
Heeft bevende en verbaeſt 't rappier hier leggen laeten:
Dit hebbenwe als een pant der ſnoode ſchelmery.
Verquickt dees druckige eerſt: dat niemant toy' noch vly'
De woeſt geſleurde pruick, en 't hair, geſcheurt zoo wrevel.
Brengt ſtewaert aen het merck en teken van dit evel.
Mevrou, ſchep moedt, mevrouw, wat krabtge u zoo benout,
En ſchuwt een yeder, die uw aengezicht aenſchout?
't Gemoedt plagh yemant wel door overſpeligh blaecken,
En niet het ongeval, onkuiſch en vuil te maecken.

REY.

SNeller vliet hy met zijn' voet
Dan de ſtorrembuien pleegen:
Sneller noch dan Corus doet,
Als hy haſpelt miſt en regen;
Sneller dan een gloênde lucht,
Voor den wint en zijn gerucht,
Een ſtreeck lang brant, en vlught.

Dat de Faem, die 't lang verleên
Aenſchout, als een Godlijck wonder,
Aller ouden ſchoonigheên
Tegens d'uwe eens in 't byzonder
Vergelijcke: uw ſchoon geſtalt,
Dat het lonckende oogh gevalt,
Zoo veel te ſchooner bralt.

Klaerder dan de bloſſe m aen,
Als haer ſchijnſel is voltogen,
En haer horenvlammen ſtaen
In een' kringk op 't hooft gebogen;
Daerze ſluimerzoet en zacht,
Haren wagen ſpoeit met kracht,
Het hooft verheſt, en l acht.

Starlicht wiſſelt oock zijn glans,
Als de nachtbo ſchemerſchincker,
d'Avontſtar, gewaſſchen t'hans
In den grooten vlietendrincker,
En de zelve met haer kar,
Alzoo haeſt 't licht kriecken dar,
Weer klaere morgenſtar.

Gy,

Gy, ô Bacchus, weêrgekeert
Uit het ooſt, met roof verladen,
Dat u met de druiſſpiets eert;
Godt, die met den Thyrs, vol bladen,
Wreede tygers zelfs ontroert,
Om uw hooft, dat horens voert,
Den mijter bint, en ſnoert:

Schoon gy noit geſchoren zijt,
Eeuwigh jong, noch moet gy 't geven
Voor het hooft, dat Hippolyt
Ongetoit beurt opgeheven.
Niet te veel u zelf behaeght;
Theſeus meer geviel der maeght,
Daer Griecken af gewaeght.

O Schoonheit, twijfelachtigh
Bezit en goet der ſterfelijcke menſchen,
Natuurgaef, die, onmaghtigh
Van duur, men haeſt verwelckt ziet en verſlenſſen;
Hoe gliptge heen
Met ſnelle treen?
En naeuwelijx verſcheenen,
En naeu bekeecken
Zoo zijtge 't oogh ontweecken
En verdweenen.

De miſt van 't zomerzwoegen
En plondert niet zoo zeer gebloemde daelen,
Die nieuwe lentens voegen;
Wanneer de zon in zonneſtant met ſtraelen
Van boven blaeckt,
En ſteeckt, en maeckt
Dat met veel kleener raden

De nachten jaegen,
En houden, door 't vroegh daegen,
Korter paden.

De lelibloemen quijnen,
De roos, het hooftcieraet, haer hooft laet hangen:
Gelijck het schittrend schijnen
Wort met een' blick geruckt van teêre wangen.
Hoe dickwijl plagh
Geen heele dagh,
Maer 's heeten middaghs hette
Der schoonsten leden,
En 's aenschijns roem t'ontkleeden
Door een smette!

De schoonheit is vergangkelijck.
Wat wijze zal zoo bros een goet vertrouwen?
Gebruickze in 't leven dancklijck,
Terwijl ge mooght, en schuw het naberouwen.
Stilzwijgend glijt
En glipt de tijt,
Gevolght van slimmer stonden:
Want staêgh d'aenstaende
Veel slechter dan voorgaende
Zijn bevonden.

Wat voert in 't woudt uw zinnen?
Geen schoonheit wisser schuilt in achterwegen.
Onvroome Brongoddinnen,
Een schaer, die staêgh door wulpscheit is genegen
Om 't schoone kint
Dat zy bemint,
In Bronkristal te trecken,
U zal omringelen,

Daer

Daer 's middaghs boomencingelen
U bedecken.

Berghwufte Pan, mitſgaders
Boſſchaedjenimf uw ſluimren zal belaegen:
Of 't licht, dat na d'Arkaders
Geboren is, u minne toe zal draegen.
Uw oogh de maen
Verlieft hiel ſtaen,
Met haeren blancken wagen.
Haer wolckloos zwijmen
Wy weeten toverrymen,
Toen wy 't zagen.

Wy bliezen de trompette,
Maer Hippolyt, gy waert die haer deed treuren,
En haeren loop belette.
De nachtgodin, dat gy haer moght gebeuren,
Haer reize ſtaeckt.
Geen hitte blaeckt
Uw aenzicht. koude u zelden
Verkleumt doet krimpen.
Geen witte marmerglimpen
By u gelden.

Hoe lieflijck is 't t'aenſchouwen
Een aengezicht, daer dapperheên in zweven,
Twee ſtaetige winckbrouwen
Vol majeſteits, hem tot cieraet gegeven!
Zijn witte neck
Magh 't zonder vleck
In glans by Febus haelen,
Wiens locken cieren,
Die om de ſchouders zwieren,
En verdwaelen.

Kort hair u beſt wil paſſen,
Dat niet gevlijt en is naer zekre wetten,
En 't voorhooft, ruigh bewaſſen.
Uw kracht kan ſtrenge en ſtrijtbre goôn verpletten.
Uw forſſe geeſt
Geen reuzen vreeſt.
Uw Borſt geen' Mars durf wijcken,
En door 't wel tieren
Uw ſpieren Herkles ſpieren
Vroegh gelijcken.

Indienge op 't paerderennen
Beluſt zijt, gy zult Cyllarus betoomen,
En ridderlijcker mennen
Dan Kaſtor zelf, in 't midden aller vroomen:
Of ſpan de pees
Met zeenwe en vlees,
En ſchiet naer uw vermogen
Om 't veerſt; noit rieten
Van Krete, ſtreng in 't ſchieten,
Verder vloogen.

Of micktge, als Partſche volcken,
Geen pijl zal zonder vogel nederſtijgen.
Uw ſchichtpunt in de wolcken
Zal zijnen roof, 't laeu ingewant, doorrijgen.
Hoe zelden heeft
Men oit beleeft
Dat ſchoonen zijn behouden?
Godt wil u ſparen,
O bloem, verduur in jaeren
Onſchoone ouden.

Wat

Wat durf een wijfs oploopentheit
Niet doen en dencken! zy bereit
Aenklaghten, och, een ſchendigh ding,
Voor den onnooſlen jongeling;
En met geſleurde vlechten tracht
Geloof te krijgen naer heur maght,
In zoo godloos een eveldaet.
Z'onttoit al 't prachtigh hooftcieraet,
Bevocht de wangen, treurens moê,
En ſtelt met vrouwentreken toe
Bedrog en allerhande liſt.
Maer hoe, wie komt hier aen? wie is 't
Die in zijn aengezicht uitbreit
Een koningklijke majeſteit,
En moedigh 't hooft ten hemel heft?
Hoe lijckt hy, dat men 't nau beſeft,
Den ſchoonen jongman Hippolyt!
Ten waer de kaecken, minder blijd,
Van bleeckheit quijnden, doots en naer,
En 't opgerecht en ſlordigh hair
Dit lochende. 't is Theſeus wis,
Die 't aerdtrijck weêrgelevert is.

HET DERDE BEDRYF.

Theſeus. Voeſter.

TEn leſte ben ick eens ontvloden, na lang klimmen,
Den endeloozen nacht, en 't aſpunt, dat de ſchimmen
In 's grooten kerckers buick beſchaduwt. mijn gezicht
Aen 't ſchemeren, kan naeu gedoogen 't lieve licht.
Eleuſis viermael heeft gemaeit vrou Ceres aeren,
De Weeghſchael dagh en nacht zoo dick ging evenaren,
Terwijl de laſt en zorgh van 't onbekende lot
My, in 't gevaer van doot en leven, by den godt

Des afgronts heeft verlet: alleen een deel van 't leven,
't Gevoelen der elende, is entlijck overbleven
Voor my, gantsch afgeleefde. Alcides maeckte in 't lest
Een endt van mijnen toght: en toen hy uit zijn nest
Den rekel leiden zou, dien hy der helle ontruckte,
Was oirzaeck dat met hem mijn weereltreis geluckte:
Maer 'k heb mijn eerste kracht vermoeit al afgeleit;
Mijn beenen beven. och wat was 't een arrebeit
Uit Plutoos viervliet, die met vlammen welt verbolgen,
Te snoffen naer de lucht, Alcides spoor te volgen,
En doots gevaer t'ontvliên! maer wat voor een gedruis
Van schreien raeckt mijn oor? hoe, is 'er voor in 't huis
(Men melde 't my) misbaer en traenen en ontstellen,
Gemengt met droef gekarm? den vooght en waert der hellen
Die herbergh beter past. *Voest.* 't Is Fedra, die, te groots,
En heel hardneckigh, by het raetslot blijft des doots,
En ons geschrey veracht, en dreight van hier te scheiden.
Theseus. Wat oirzaeck heeftze zich tot sterven te bereiden,
Voorneemlijck nu haer man gekeert is, moe gereist?
Voester. Deze oirzaeck zelf veel eer een rijpe doot vereist.
Thes. Wat of 'er wightighs magh in dees verbaestheit schuilen?
'k Versta'et niet: spreeck klaer uit, wat port haer dus te huilen.
Voester. z'Ontdeckt het niemant niet, en d'overdroeve vrou
Verberght, in 't diepst van 't hart, 't geheim van haeren rou,
En is van opzet by zich zelf in 't hart te slijten
't Geen haer tot sterven port: dit is 't dat ons doet krijten.
Och spoey, ick bid u spoey, 't is noodigh, ga toch voort.
Theseus. Ontsluit 't gesloten hof en opent 's konings poort.

Theseus. Fedra.

HElaes, mijn bedgenoot, is dat, na groot verlangen,
Het aenzicht van uw' man en bedgenoot ontfangen?
Wat maeckt uw rechte hant met dat gevatte zwaert?
Hoe komt het dat uw moedt om my niet wat bedaert?

En

En waerom meltge niet wat u het licht doet wijcken?
Fedra. O Theseus, groot van moedt, ick bidde u by den rijcken
En koninglijcken ſtaf, by uwer zoonen aert,
By uwe komſte, en by mijne aſch, alree vergaert,
Vergunme dat ick ſterf. *Theſ.* Wat doet u 't ſterven kiezen?
Fed. Doots oirzaeck melden is doots waerde vrucht verliezen.
Theſeus. Geen menſch behalven ick heeft hier nu hoorens kans.
Wat ſchroomtge voor 't gehoor uws overkuiſchen mans?
Zeg op, ick zal 't geheim getrou in 't hart bedecken.
Fedra. Vertreck niet 't geenge wilt dat niemant zal vertrecken.
Theſeus. Ick zal u nimmermeer vergunnen ſtervens maght.
Fedra. Wie kan 't beletten als ick ſterven wil met kracht?
Theſeus. Zeg op wat miſdaet gy nu boeten wilt met ſterven?
Fed. Maer dat ick leef. *Theſ.* Kan ick met tranen niet verwerven?
Fedra. Men ſterft de waertſte doot, terwijl men wort beſchreit.
Theſeus. Zy zwijgt vaſt meer en meer: dit oude wijf ontbeit,
Dees voeſter melden zal door banden ſlagen ſmeeten
't Geen deze weigert. bint deze arm met boey en keten,
En drijft haer 't geenze heelt met ſlagen uit en pijn.
Fed. Hou op, 'k zalt zeggen, wanneer 't immers zoo moet zijn.
Theſeus. Wat keertge van ons af uwe oogen, root gezwollen,
En dekt met uw gewaet de traenen, die 'er rollen
En bigglen reis aen reis van uwe kaecken? nu.
Fedra. O ſchepper van de goôn, tot tuigh aenroep ick u,
En u, ô heldre glans van 's hemels fackelvlamme,
Wiens opgang oirſprong gaf aen onzen hoogen ſtamme;
Beſprongen, ben ick niet met mijnen wil geſchent:
't Gemoedt bezweeck door ſtael, noch eenigh dreigement:
Het lichaem evenwel gewelt en kracht moſt voelen.
Ick zal mijn kuiſcheits ſmet met hartebloet afſpoelen.
Theſeus. Zeg op, zeg op, wie heeft mijn' roem verdelgt zoo ras?
Fed. Die dienge minſt verdenckt. *Theſ.* 'k wil weten wie het was.
Fed. Dit zwaert des ſchenners zal 't u duidlijck kunnen zeggen,
Het welckhy, ang voor 't volck, ontvliênde hier liet leggen.

Thes. Wat schelmstuck, wee my, zie 'k? wat zie 'k voor een gedroght?
Het koningklijck yvoor, zoo kartelig doorwrocht
Met kleene beelden. 't hecht dat praelt met 't Attisch wapen.
Maer waer langs of hy zelf ontglipt is? *Fedra.* Deze knapen
Hem zagen vliên verbaest en snel, als of hy vloogh.

THESEUS.

GOdtvruchte heiligheit, by Godt Jupijn om hoogh,
En gy die 't tweede rijck der golven met uw maght toomt,
Waerher of deze smet van 't schendige geslaght koomt?
Heeft Griecken dien gequeeckt, of Fasis Kolchis vloet,
Of Scythsche Taurus? dit van deught veraerdend bloet
In zijnen stam gelijck, en aert naer zijne moeder.
Den Amazonen is het eigen staêgh verwoeder
Te haeten 't huwelijck, en 't lichaem, dat lang rein
En kuisch was, door misbruick te maecken lustgemein.
Snoode afkomst, door geen wet eens betren lants te binden.
Zelfs dieren bloetschant vliên, en die niets schandlijck vinden
Bewaren noch de wet der bloetverwantschap. waer
Is 's jongmans aengezicht, en dat gemaeckt gebaer?
De majesteit, die dus ontzaghelijck wou schijnen,
Geneight tot overoude en lang verstorve mijnen?
Dat statigh opzicht, en die strenge stuure zeên
Des guuren ouderdoms? ô gy bedrieglijckheen
Des wandels, die zoo diep verberreght uw gepeinzen,
En door 't schoon aenschijn kunt de smet der ziele ontveinzen?
De schaemtelooze zich met schaemte kleeden kan:
Godtvruchtigheit bedeckt den Godeloozen man,
En rust den stouten mensch: bedriegers prijzen waerheit,
De laffe schijnen streng. ô zwerver in de naerheit
Der bosschen, wilde man, kuisch, ongerept, en ruw,
Hoe waertge, t'mijnder schand, dus lang van 't huwlijk schuw?
En lust het u aldus het mannenrecht te winnen,
En van mijn bedde met dit schelmstuck te beginnen?

Nu

Nu nu weet ick 't u danck, ô godt, daer 't al voor beeft,
Dat, door mijn vuist geraeckt, Antiope is gesneeft:
Dat ick, afstijgende naer 's afgronts duistre holen,
U uwe moeder niet zorghvuldigh liet bevolen.
Loop loop voorvlughtigh wijdt door 't onbekende lant:
Schoon gy gescheiden wort aen 's aerdboôms andren kant,
Door Oceaensche diepte, en wandelt daer, gescholen
In d'andre weerelt, gy treet tegens onze zoolen:
Al is het datge u bergt in d alderverste wijck,
En 't aspunt overschrijt, dat steile en naere rijck,
En verder doolt dan 't sneeu der grijze wintersche oorden,
En 't buyigh dreigement van 't kil bevrozen Noorden
Laet achter uwen rugh; noch zultge niet ontgaen
De straf van uw misdrijf: staegh zal ick achteraen
U, die voorvlughtigh zijt, nastappen al verbolgen,
En alle winckels door u op de hielen volgen,
En overmeeten 't al, 't geen gy gesloten waent,
't Geen veer leght, 't geen noch schuilt, 't geen woest en ongebaent,
En heel verscheiden leght: geen plaetse zal me weeren.
Mijn beloften ick oock derwaert aen zal keeren,
Waer langs men met geen' schicht u kan doorschieten fel.
Gy zult verneemen wie gekeert is uit de hel.
De vader van de zee verwilgde my drie beden,
En heeft dees gifte by des afgronts heiligheden
Bevestight met een' eedt: ô zeevooght, nu is 't tijt,
Vergun me een droeve gifte, en geef dat Hippolyt
Niet langer en aenschou de blijde zonnestraelen:
En geef dat 's vaders haet ter schimmen waert doe daelen
Den boozen jongeling: ô vader, kom uw' zoon
Rampzaligh nu te hulp. wy zouden voor uw' troon
Niet spillen deze gaef, als zijnde d'allerleste,
't En waer groot hartewee ons dit van 't harte preste.
Ick heb in 's afgronds poel mijn bedeloft gespaert,
En by d'afgrijslijckheên van Pluto onder d'aerd',

Toen

Toen hy ons dreighde, bang voor zijn geschaeckte vrouwe:
O vader, nu bewijs uw toegezeide trouwe.
Hoe toeftge noch, en maeckt de zee noch geen geruisch?
Beroer de duisternis met bulderend gedruis
Van winden, die het vlack met zwarte nevels decken.
Ontruck ons starrenglans en 's hemels heldre plecken.
Giet uit de zoute zee. weck monsters op het ruim,
En daghvaert in uw' toorne oock 't Oceaensche schuim.

REY.

O Vrouw Natuur, gy moeder van de goôn,
En gy, ô vooght van 's hemels klaeren troon,
Die het gestarnte, aen 't snelle dack gespreit,
Om d'assen met gezwinde naven draeit,
En wentelt staêgh de wufte flonckervieren;
Hoe waecktge zoo bezorght in 't hemelstieren?
Zoo dat nu vorst en rijp het bosch ontkleet
Nu d'appelboom weêr koele schaduw spreet:
De gloênde neck des Zomerleeus, verschroockt
Van grooten brant en hitte, 't koren koockt:
Nu weêr de herfst, door 't maetigen der tijen,
Het weeldigh ooft tot rijpheit doet gedijen.
Maer waerom gy, de zelve groote Godt,
Die 't allergrootst bestiert naer uw gebodt,
Op wien 't gewight der wijde weerelt drijft,
Dat naer uw' wenck zijne ommekreitsen schrijft;
Hoe zietge met zoo groot een zorgeloosheit
Van boven aen der menschen bittre boosheit?
Zoo datge den godtloozen niet en schut,
Noch naer verdienst den vroomen streckt tot nut.
Onordentlijck Fortuin ons doen beleit,
En blint en dwaes haer gaven spilt en spreit:
Haer gunste doet het allersnootste opluicken,
En heiligheit voor maght en geilheit duicken.

In 't heerlijck hof bedrogh den meester maeckt.
't Volck lacht wanneer een dief op 't kussen raeckt·
Het eert en haet een' zelven wispeltuur.
Rechtvaerdigheit bekomt haer vroomheit zuur.
De kuische ziel blijft diep in armoê steecken,
En overspel heerscht maghtigh door gebreken.
O dwaze schaemt, van buiten schoon bestreecken.

Maer wat of ons dees bood voor tijding brengen wil?
Hy zieter druckigh uit, en houdt al hijgend stil.

HET VIERDE BEDRYF.

Theseus. Bode.

O Lot van dienstbaerheit, hoe lastigh valt uw juck!
Wat maecktge my ten bood van 't schendigh ongeluck?
Theseus. De neêrlagh niet ontzie vrypostigh te verbreeden,
'k Verwacht niet onbereit den slagh der zwarigheden.
Bode. De tong ontzeit uw leet te melden en uw kruis.
Theseus. Zegh op, wat ramp bezwaert ons aengevochten huis?
Bode. Helaes, uw Hippolyt quam jammerlijck te sneven.
Theseus. O vader, 'k wist al dat hy was geraeckt om 't leven:
De schaecker leght'er toe. hoe quam hy aen zijn doot?
Bode. Na dat hy met gevaer verbaest ter stede uitvloodt,
En reckte zijnen wegh met snelheit door versagen,
Hy trotse hengsten flux heeft in 't garreel geslagen,
En toomt hun monden met het leuterend gebit:
Toen momplende allerleis, dan dat, dan weder dit,
Verfoeiende den boôm des vaderlants, veelvuldigh
Hy om zijn' vader roept, en streng en ongeduldigh
Der rossen toomen schud, en hun den breidel viert:
Als flux de woeste zee uit haeren afgront tiert,
En zwilt, en groeit, en gaet tot aen de starren bruischen.
Geen wint blaest over 't zout. de lucht is vry van 't ruischen.

't Gepaeide vlack beroert wort van zijn eigen weêr.
Geen zuidewint onstelt zoo fel 't Sykanisch meer,
Geen zee ryst hooger, als ontstelde golven woeden,
En Korus meester is, en rotsen door de vloeden
Aen 't davren raecken, en het grijze en ziedend schuim
Leukates toppen beuckt, op 't grondelooze ruim.
Een hoogh gebulte zee verrijst. de vloet gezwollen
Komt met een zeegedroght naer duin en strant toe rollen:
Doch dreight zoo groot een smet geensins der schepen boort,
Maer 't lant. geen lichte stroom de baren wentelt voort.
Ick weet niet wat de golf, veel grooter dan veel golven,
In haeren vollen schoot besluit, en houdt gedolven;
Wat aerde een nieu gebroet wil toonen 's hemels slot.
Een eilant komt'er op; én Epidaurus Godt,
En de Scironides, steenrotsen, by de volcken
Bekent door Scirons straf, gaen schuil in waterwolcken,
Oock 't lant geneepen van twee barrenende zeen.
Terwijl we dit verbaest beklaegen met gesteen,
Zoo loeit het gansche vlack, en alle klippen kraecken
Van allen kanten, en haer toppen water braecken
En schuimen by gebeurt; dewijl de zee zich rept:
Gelijck de wallevisch, die gierigh water schept,
Het welck hy weder loost door pijpen, wijt van monden,
Daer hy bezwemt de kolck der grondelooze gronden.
De waterkloot in 't ent berst yslijck door den stoot,
En voert de plaegh aen strant, door vreeze ruim zoo groot.
De zee haer ondier volght, en zwallept op het drooge.
De schrik mijn beenen schud. *The.* Maer hoe was in uw ooge
Dat woeste lijf van leest. *Bo.* De groote pekelvar
Stack uit een' blaeuwen neck, en beurde een groene star
Met opgeheven kam naer boven. bey zijne ooren
Zien ruigh en borstligh, bont gekaeckelt yder horen,
En zoo van kleur, gelijck een stier die kudden temt,
En, in de watervloên geworpen, drijft en zwemt.

Hier

Hier blickert zijn gezicht: daer braeckt hy vier en voncken.
De vette neck, waer op de blaeuwe vlacken proncken,
Beurt grove ſpieren op. de neus, heel wijdt gegaet,
Al gaepend ſnuift en ſnorckt. groen klevend moſch cieraet
Aen borſt en koſſem geeft. roô verwe ſprengt de lenden.
Het achterlijf in viſch en ondier zich gaet enden,
En 't overige deel van 't groot geſchubde dier
Sleipt endloos achteraen elck vreeſt dien walviſch hier,
Als een die 't ſnelle ſchip verzwelgt, en weêr kan geven,
Van 't onderſte der zee. de waterkuſten beven,
En het verbaeſde vee langs d'ackers heenevliet.
De herder volgt uit ſchrick zijn koejen langer niet.
't Gedierte 't woudt verloopt. de jaegers ſtaen en kijcken,
Van vreeze doots en ſtijf: noch ziet men niet bezwijcken
Den moedt van Hippolyt, die met de toomen kort
Zijn paerden ment en drijft, en die vervaert zijn port
Met zijn bekende ſtem. een wegh, om licht te ſneuvelen,
By Argos leght, wat hoogh op afgebroke heuvelen,
Heel dicht op 't naeſte ſtrant der aengelege zee.
Hier terght dit dier zich zelf, en maeckt zijn gramſchap reê.
Na dat het in zich zelf vergrimde, en dat de toren
Zich ſarde, en maeckte vaſt een veurſpel van te voren,
Zoo vlieght het ſnellijck voort, met een' gezwinden vaert,
En raeckt met ſpoênden tret naeu 't bovenſte van d'aerd,
En zet zich vreeſlijck voor den ſidderenden wagen.
Uw zoon hier tegens aen rijſt op, en onverſlagen
En fors van opzicht, dreight en buldert, roept, en graeut:
Dees ydle ſchrick mijn' moedt in 't minſte niet verſlaeut:
Want als mijn vader weet ick raet tot ſtierentemmen:
De roſſen wreveligh, die met geen' breidel ſtemmen,
Heenrucken met de raên, en, reê gedwaelt van 't padt,
Verbijſtert vaeren voort, dat langs, daer vlugh en rad
De razery hun jaeght, en hollen door de rotſen.
Maer als een ſtuurman, wen in zee de baren klotſen,

De kiel went ſlinx dan rechts, en nimmer dwars aen voert
De zijde naer de vloên, die hy door ſtuurkunſt loert:
Niet anders ment hy oock de ſpoeiende garreelen.
Nu druckt 't gebit den beck met ſtijfgeſpanne zeelen:
Met dwarſſe ſlagen tout hy reis aen reis den rugh.
De ſtaêge meedgezel vervolghtze al even vlugh;
Nu glippende over 't ruim en 't effen: nu in 't wenden
Dwaelt 't ondier hun te moet, en jaeght van allen enden
Den paerden bangheit aen, die verder niet en vliên;
Mits 't gruwzaem zeegedroght 't gehorent hooft laet zien,
Hun fel en fors ontmoet, van grimmigheit gezwollen.
De paerden toen verbaeſt geraecken aen het hollen,
En luiſtren noch naer toom, naer zweep, noch voermans keel,
Zy worſtelen om zich te vryen van 't garreel,
Verſchoppen hunne vracht, met voeten opgeheven.
Uw zoon voorover plat op 't aenzicht komt te ſneven,
En wickelt en verwart zijn lichaem in een' ſtrick:
En hoe hy zich meer rept, te vaſter wort hy dick
Van volleghzaemen knoop bezwachtelt door het woelen.
't Bedreven ſchellemſtuck de paerden ras gevoelen,
En vry van wagenaer, door 't glippen van de raên,
Waer hun de vreeze jaeght daer rennen zy op aen:
En zulck een wagen was 't, die zijne vracht niet kende,
En vloeckende den dagh, dien 't valſche zonlicht mende,
Uitſchockte Faëton, gedwaelt van 't zonnepadt.
Het velt wort overal van 's dooden bloet beſpat.
Het hooft, gekraeckt gekneuſt op 't harde van de rotſen,
Men reis aen reis moght zien ophuppelen en botſen.
De doorneheggen voort gaen ſtrijcken met het hair.
Een harde kaiſteen rijt 't ſchoon aenſchijn ganſch en gaêr.
't Rampzaligh ſchoon komt door veel wonden t'overlijden,
En over 't ſtervend lijck gezwinde wielen glijen.
Een halfgebrande pael, juiſt mids by d'eechenis,
In 't ent 's geſleipten lijfs en romps verletter is.

Door 't hechten van den heer de wagen staet gebonden.
De rossen stuiten kort, mits 't haperen der wonden,
En breecken te gelijck het marren met hunn' heer.
Toen sneden tacken den halfdooden meer en meer:
Zoo doet het braembosch, scherp van 's dorens stekelheden,
En elcke veltstruick vat een deel van 's dooden leden.
De knechts, een droeve schaer, die dwaelen al bedruckt
Rontom de plaetsen, daer uw zoon van een geruckt
Uittekent 't lange padt met bloênde purperkleuren.
De honden op het spoor om 's meesters leden treuren.
De vierige arrebeit der droeven met gesteen
Tot noch toe 't lichaem niet kon brengen gansch by een.
Is dit nu schoonheits glans? die flus noch zoo vermetel,
Onfeilbaer erfgenaem van zijnen vaders zetel,
En heerlijck rijxgenoot der starren glans beschaemt,
Ter jongste staetsi nu ten lijcke wort verzaemt.
Theseus. Natuurkracht al te sterck, met wat een groot vermogen
Verbintge d'ouders, door den bant des bloets bewogen!
Hoe eeren wy u zelf oock tegen ons gemoedt!
Mijn wil was 't dat door straf zijn misdaet wiert geboet:
'k Beween nu mijn verlies. *Bod.* hy schreit gewis niet eerlijck,
Die schreit om 't geen hy wenscht. *Thes.* Ick acht voor al dit (deerlijck,
En d'allergrootste ramp, indien het ongeluck
't Gewenschte afgrijslijk maeckt. *Bod* hoe weentge dus van druk,
Om dezen, dienge haet? *Thes.* Ick schrey niet om 't verloren:
Maer dat de vader hem dede in zijn bloet versmooren.

REY.

HOe draeit Fortuin het al
Door schendigh ongeval!
Min woetze tegen kleenen.
Wie zich niet hoogh verheft,
Gods hant veel zachter treft,
En leeft bevrijt vanp eenen.

Vergeeten burger ruſt,
Van tweedraght onbewuſt:
In hutten ſlaept men ſtiller.
Het hemelhoogh geſticht
Voor geene ſtormen zwicht,
Noch voor den regenſpiller.

Het blixemend geſchal
Schiet zelden nedrigh dal.
Jupijn met donderſlagen
Kan 't woudt van Cybele
En Kaukaſus, in 't breê
En 't lange, ſchrick aenjaegen.

Jupijn pickt uit beducht
't Geen hoogh rijſt in de lucht.
't Laegh dack des ongeachten
Geen groote onſteltheit lijdt.
Gezwint vervlieght de tijt
Met twijfelbaere ſchachten.

Geen menſch vint heul noch trou
By deze blinde vrou.
Hy die de Doot ontvlughte,
Des hemels ſtarren zagh,
En 's levens heldren dagh,
Vind 't huis vol ongenughte:

En ziet zijn vaders ſtoel
Bedruckter dan den poel
Des jammers in het keeren.
Godin, die 't outer ciert,
Daer u Athene viert,
Gy kuiſche, die wy eeren:

Nu Theſeus 's hemels troon
Aenſchout, en d'oppergoôn,
En komt van Stix opklimmen,
Gy Pluto paeit, en wijdt
Hem weder Hippolyt.
De wreedaert miſt geen ſchimmen.

Wat klaeghelijck een ſtem galmt van de hooge daecken,
En wat wil Fedra met den blooten degen maecken?

HET VYFDE BEDRYF.

Theſeus. Fedra.

WAt dolheit noopt u, die ontſtelt zijt door 't geween?
Wat wil dit bloote zwaert? wat wil dit droef geſteen,
En 't jancken, op het lijck uws vyants, korts verbannen?
Fed. O felle Zeevooght, koom, koom my, koom my aenrannen:
Stuur tegens my 't gedroght der blaeuwe baren uit;
Wat Thetys wydt en zijdt in haeren ſchoot beſluit,
En al wat d'Oceaen, met wuſte pekelgolven
Bevattende, in het diepſt der gronden houdt gedolven.
O Theſeus, ſtaêgh vervloeckt, ô die noit waert gewoon
Te keeren met geluck, den vader en den zoon
Uw komſte 't leven koſt. gy ſloopt uw huis moordaedelijck,
Door min of haet altijt uwe eige vrouwe ſchadelijck.
O Hippolyt, hoe zie 'k uw aenſchijn dus in 't ſtof?
Heb ick 't zoo toegemaeckt? wat wreede Scinis of
Prokruſtes heeft geſpreit uw lieve ledemaeten?
Of wat Kretenſer ſtier, tweeſtaltigh uitgelaeten
In 't loeien, daer hy me den Kreetſchen doolhof vult,
Heeft met gehoornden muil zoo fors u zonder ſchult,
Verſcheurt? weemy, waer is uw ſchoonheit nu gebleven?
Uwe oogen, onsgeſtarnte? ô leghtge zonder leven?

Ver-

Vertoon u voor een poos, en luister naer mijn reên:
Ick spreeck niet schandelijx. ick sta u toe de peen
Te boeten met dees hant, en zal het lemmer drucken
In deze onreine borst, en van haer schellemstucken
Met eenen van haer ziel uw Fedra stroopen ras;
En volgen u ontzint door zee, door 't helsch morasch,
Door viervliet, en door Styx. laet ons de schimme paeien.
Ontfang mijn hulsel: neem het hair, met droevigh schraien
Geruckt van 't voorhooft, root van nagels opgescheurt.
Te paeren ziel met ziele en vielme niet te beurt;
Maer 't isme wel vergunt te paeren d'ongelucken.
Indienge schuldigh zijt aen bloetschants schellemstucken,
Zoo sterf gewillighlijck der min te wille dan;
Indienge zuiver zijt, ter liefde van uw' man.
Of zal ick mijn gemael byblijven in het huwelijck,
Dat ick bevleckte door dees misdaet al te gruwelijck?
Ontbrack die gruwel noch, op dat gy onbesmet
Gebruicken zoudt een door het bloet gewroken bed?
O Doot, gy stilpijn van het quaet der minnezeden!
O Doot, gy eere der geschondene eerbaerheden,
Wy vliên tot u; doe op, doe op uw' zachten schoot.
Athene hoor, en gy, ô vader, ruim zoo snoot
Als veege stiefmoêr, valsch is 't geen ick u vertelde,
En logenachtigh, als een zinnelooze ontstelde,
Verzierde ick schennis, die mijn hart door razery
Zelf ingezopen had. rampzaelge vader, gy
Hebt straf genomen van 't geen valsch is en gelogen.
d'Onnoosle jongeling, heel kuisch van ziel en oogen,
Door mijn bloetschennis hier gesmoort leght in zijn bloet.
Ontfang, ô Hippolyt, het geen u waeren doet.
Mijn goddelooze borst ontbloot ick voor 't rechtvaerdigh
Ter wraeck geslepen punt. mijn hartebloet zal waerdigh
Den heilgen jongeling 't lijckoffer nu voldoen.
Leer nu, ô vader, uit de stiefmoêr met wat zoen

Gy uw' gesleurden zoon zijn schimme moet bevreden:
Bestel hem naer verdienste in onderaertsche steden.

Theseus. Rey.

GY keel des jammerpoels, bleeck verrewigh en graêgh,
Spelonck van Tenarus, vergetelvliet, die staêgh
Zijt aengenaem der ziel, gemat door veele rampen,
Gy logh en traegh morasch, ontfangt in uwe dampen
My godelozen mensch, en druckt met entloos wee
Hem, die gedompelt wort. nu wilde woeste zee,
Nu zeegedroghten, fel van aert, en wat beneden
In Proteus baeren schuilt, komt herwaert: ruckt de leden
Van my, die in zoo groot een schelmstuck juiche en lach',
In d'allerdiepste kolck: en gy, ô vader, ach,
Die willigh staegh verhoort mijn toornige gebeden;
'k Heb een dootwaerdigh stuck bestaen, en al de leden
Mijns afgescheiden zoons door moort ter neergeleit,
En deerlijck over velt en ackers heen gespreit:
Ick die 't verzierde quaet wil wreecken naer vermogen,
In waere boosheit ben vervallen door de logen.
'k Heb met mijn misdaet zee en lucht en hel gevult.
Dees rijcken alle drie gewagen van mijn schult.
'k Hoop wijders op geen heil. verlietge Plutoos hoven,
En stont u hierom op de ruime wegh naer boven,
Op datge beider lijck en dubblen moort aenschout?
Om, van uw vrou en kint versteecken, ongetrout
Het lijckrijs uwes zoons en uwer gemaelinne
Met eene zelve toorts t'ontsteecken, droef van zinne?
Alcides, schencker van het zwarte en naere licht,
Zent Dis uw gaeve weer. herlever mijn gezicht
d' Ontvlode schimmen. wee my godeloozen mensche!
Vergeefs ick om de doot, zoo korts verlaten, wensche.
Gy raeuwaert, kunstenaer des neerslaghs van uw' zoon,
Die moort gebrouwen hebt, zoo fel en ongewoon,

Eisch nu verdiende straf op uwen eigen koppe.
Een pijn, die d'aerde raeckt met streng gebogen topp
Den losgelaten naer den hemel spouwe in tween.
'k Wort steil geschoten over Scirons rotsen heen.
'k Heb zwaerder straf gezien, die Flegeton (wiens golven
Omcinglen de gedoemde, in helschen brant gedolven)
De boozen lijden doet. 'k weet ree wat straf, wat kolck
Mijn geest te wachten hebb'. wijck wijck, misdadigh volck,
De stadige arrebeit van Sysif, grijs van jaeren,
Zijn steen, op dezen neck getilt met groot bezwaeren,
Mijn slaevende armen matte. ick zy ten schimp den vliet,
Die op de lippen staet. de felle vogel schiet'
Van Tytius naer my: ter straff' mijn lever wasse.
En gy, Ixion, rust: het radt dat om uwe asse
Herwentelt, zonder te weêrstreven even zeer,
Dat draegh' mijn leden wegh, met toegedreven keer.
Gaep aerdrijck, bayert, in wanschapenheit afgrijsselijck,
Ontfangme, ontfangme. 'k ga met meerder recht naer 't ysselijck
Gedoemde zielenspoock: ick volge mijnen zoon.
Versaegh niet, schimmenvooght, 'k naeck zuiver uwen troon:
Ontfangme, die niet meer zal 't eeuwigh huis begeven.
Geen bidden goôn beweeght: maer werdenze gedreven
Met smeecken tot wat schelms, zy gaven haest gehoor.
Rey. De tijt van rou en klaght duurt eeuwigh door en door,
Betael, ô Theseus, nu uw' zoon zijn leste stacy,
En berg gezwint de leên, zoo gruwelijck eylacy
Gesleurt, gescheurt, en vuil besoedelt van den moort.
Thes. Brengt herwaert 't overschot des lieven lijfs: brengt voort
't Gewight der leden, ruw en reuckloos gaergedraegen.
Is dees mijn Hippolyt? ick zelf heb u verslaegen.
Ick ken mijn schendaet: 'k heb om 's vaders hulp gebeen,
En nuttigh vaders gifte, op dat ick niet alleen
En eenwerf schuldigh waer als vader aen dees plagen.
O kinderloosheit, ramp in afgesloofde dagen,

Erbar-

Erbarmelijcke man, omhels omhels de leen,
En nedervallend ſtoof met hartelijck geſteen
Al wat'er van uw kint noch over is gelaeten.
Schick des geſcheurden lijfs miſleide ledemaeten,
O vader, ordentlijck te zaemen al geheel.
Herlegh op zijne plaets een yeder dwaelend deel.
De ſtercke rechte hant lagh hier, de ſlincke, op 't mennen
Des breidels afgerecht op deze plaets. wy kennen
De merrecktekens van de ſlincke zijde. och och,
Hoe groot een deel ontbreeckt aen onze traenen noch!
De hant leer' levende in haer treurplicht dus volharden:
De dorre kaecken van geen traenen vochtigh werden,
Terwijl de vader telt den zoon zijn leden toe,
En 't lichaem maeckſel geeft. dit lit, bezie eens, hoe
't Van alleſins is met veel wonden afgegeten,
En vormeloos al heel? wy twijflen of we weeten
Welck deel dat uw is; doch 't behoort u lijck wel me.
Hier legh het, niet op zijn, maer op een leege ſte.
Is dit het aenſchijn, klaer van twee geſtarrende oogen,
Daer 't vyandlijck gezicht tot min door wert bewogen?
Waer is de ſchoonheit toe vervallen uit haer' kracht?
Vervloeckte ſchicking van der goden oppermaght,
O felle razery, keert zoo de zoon op heden
Ten vader, door de kracht van mijn geſtorte beden?
Ontfang de jongſte gifte uws vaders dan: ick zal
Uwe uitvaert menighmael noch houden met geſchal.
't Vier ondertuſſchen ga met deze dingen ſtrijcken.
Ontſluit het huis, vol drux om dees vermoorde lijcken.
Geheel Athene klinck' van rougalm. gyliên gaet,
Ontſteeckt het lijckrijs van het koningklijcke zaet.
Maer gyliên, zoeckt in 't velt naer 's lijfs verſpreide ſtucken.
Dat d'aerde 't godloos hooft bevalle en zwaer moet drucken.

UYT.